SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG

GYERMEKKÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSE

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
Cím: 1071 Budapest, Peterdy u. 15.
E-mail: efop382@szgyf.gov.hu
E-mail: vekop751@szgyf.gov.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Gyermekközösségek fejlesztése

HALLGATÓI TANANYAG

Szerzők

Hossala Tamás

Huszár Linda Eszter

Lencse-Csík Orsolya

Lencse Máté

Szakmai lektor

Dr. Torgyik Judit

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt

Az EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A kiadvány a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú,

Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt keretében készült.

Kiadja Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

1132 Budapest, Visegrádi utca 49.

Telefon: +36 1 769 1704

www.szgyf.gov.hu

Felelős kiadó Benedek István Zsolt főigazgató

Budapest, 2020.

Előszó

Köszöntjük a 40 órás ***„Gyermekközösségek fejlesztése”*** c. szakmai blended-learning típusú továbbképzés oktatójaként!

Ez a modern és új képzési forma magában foglalja egyrészről az e-learning módszertannal támogatott tanulást, másrészről pedig a jelenlétet igénylő személyes, konzultatív formát. Ezért nevezzük magyarul a blended-learning képzést, vegyes típusú képzésnek is.

- Az e-learning módszertannal támogatott részt a résztvevők a megadott elektronikus felületen érik el. A tananyag feldolgozásra és elsajátítására az általuk meghatározott időbeosztásában és ritmusában kerülhet sor a megadott határidőig.
- A jelenlétet igénylő tananyagrészeket csoportos formában tudják elsajátítani a megadott napokon.
- Amennyiben a képzés vizsgával zárul, úgy azt, az elektronikus felületen tudják teljesíteni a megadott határidőig. A határidő lejártát követően a teszt megírására nincs lehetőségük.

Mit ad a résztvevőknek a *„Gyermekközösségek fejlesztése”* c. továbbképzés, milyen kompetenciákkal bővül szakmai tudásuk?

A továbbképzés célja, hogy elsősorban megoldáscentrikus, gyakorlati példákon keresztül segítsük a gyermekvédelmi területen dolgozók munkáját.
A továbbképzés elvégzésével olyan ismereteket, módszereket, közösségépítő, közösségfejlesztő játékokat ismer meg a résztvevő, melyek segítik a közösség tagjainak az egymás közti együttműködését, megértését, a hatékony kommunikációt, valamint a konfliktusok és problémák konstruktív kezelését. A résztvevő által irányított közösség képessé válhat arra, hogy valósi közösségként működjön.

Hogyan épül fel a *„Gyermekközösségek fejlesztése”* c. továbbképzés?

Tananyagegység	Óraszám	Forma
1. Szakmai e-learning	10 tanóra	e-learning
2. Első továbbképzési nap	10 tanóra (2 tanóra elmélet 8 tanóra gyakorlat)	jelenléti
3. Második továbbképzési nap	10 óra (1 tanóra elmélet 9 tanóra gyakorlat)	jelenléti
4. Harmadik továbbképzési nap	10 óra (4 tanóra elmélet 6 tanóra gyakorlat)	jelenléti

Bevezetés

A szakmai továbbképzés fejlesztéséhez az alábbi segédanyagok állnak rendelkezésre:

A továbbképzési tartalmak elsajátítását támogató szakmai anyag a résztvevők és képzők számára.

1. **Hallgatói tananyag:**
   - A továbbképzés témájához kapcsolódó elméleti ismereteket ad át.
   - Az adott fejezetben tanultak áttekintését segíti.
   - Gyakorlatorientált szakma- és módszerspecifikus ismereteket közvetít.
   - Az elsajátított ismereteket kérdések mentén is ellenőrizhetővé teszi.
   - Lehetőséget teremt egy-egy téma elmélyültebb tanulmányozására a felhasznált és ajánlott irodalom segítségével.

2. **Prezentáció:**
   - A továbbképzési program egyes elméleti és gyakorlati elemeinek bemutatását segítő diasorozat. A prezentáció vetítése segíti a tanfolyam strukturálását, az időkeretek betartását.
   - A diák alatti jegyzet az oktatóknak szól, amely a gördülékeny tanfolyamvezetést szolgálja.

3. **Handoutok:**
   - A képzés során a résztvevők számára kiosztandó kiegészítő segédanyagok.

4. **Oktatói segédanyag:**
   - A továbbképzés megtartását támogató bővebb szakmai és módszertani háttéranyag.
   - A résztvevők felé támasztott követelmények megfogalmazása.
   - A számonkérés értékelési szempontjainak bemutatása.
   - Az egyes témákhoz tartozó diák kijelölése.
   - A szakmai tanfolyamhoz szükséges mellékletek bemutatása.
   - Forgatókönyv, mely a továbbképzés főbb tartalmi elemeit, szerkezetét, időkeretét és módszereit, eszközeit foglalja össze.

Oktatói segédanyag:
A szakmai tanfolyam során nem az a cél, hogy a Hallgatói tananyagban található összes elméleti ismeretet elmondja az oktató. A cél az, hogy a legfontosabb ismeretek, szemlélet átadását követően a felmerülő kérdések, gyakorlatok által az elméleti ismeretanyag azonnal összekapcsolódjon a résztvevők mindennapi szakmai munkájával és gondolatokat ébresszen.

A továbbképzés megtartásához javasolt felkészülési lépések:

1. Olvassa át részletesen a továbbképzés megtartásához rendelkezésre álló anyagokat, ismerje meg a továbbképzés kontextusát, célját, tartalmát, lehetséges résztvevőit, időkereteit és a továbbképzés megtartásához szükséges feltételeket.
2. Az Oktatói segédanyagot és a rendelkezésre álló prezentációt párhuzamosan, egymással összhangban érdemes átolvasni, megismerni. Olvassa el a diákon található jegyzeteket, egészítse ki saját gondolataival, tapasztalataival! Szükség esetén érdemes az anyagban hivatkozott szakirodalomból is célzottan tájékozódni.
3. A résztvevők maximális bevonása és a velük való hatékony kommunikáció céljából a továbbképzés megtartása előtt olvassa át a Hallgatói segédanyagot is. Ismerje meg, milyen információkhoz jutnak a témából a résztvevők!
4. A továbbképzési feltételek és a forgatókönyv figyelembevételével készüljön fel a továbbképzés megtartására.
5. Gondolja át előre és rögzítse a továbbképzés során bemutatandó példákat.
6. Tervezze meg az időkereteket és a megoldandó feladatokat! Fontos, hogy mindenre maradjon és jusson idő! Könnyebb lesz ezt átgondolni, miután megismerte a résztvevőket (milyen szakterületről érkeztek, milyen végzettséggel, milyen tapasztalatokkal).
7. Építse fel a gyakorlatokat! Biztosítsa a tárgyi feltételeket!

8. Találja ki, hogy a prezentáció vetítését hogyan teszi interaktívvá! Például, amikor már ismeri a résztvevők szakmai tapasztalatát, utalhat ezekre vagy ismerve, hogy melyik résztvevő, mely területről érkezett, megkérdezheti, ott mit tapasztalt a témával kapcsolatban. Ügyeljen arra, hogy a ppt-k vetítése közben nem az a cél, hogy a Hallgatói segédanyagot szóról szóra elmondja az oktató. A cél: struktúrát adni, figyelmet felhívni, elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok között koherenciát megteremteni, az összefüggéseket felismerni és áttekinteni.

Javaslatok a továbbképzés egyes elemeinek megvalósításához:

Elméleti előadás – fontos, hogy az előadások interaktív jellegűek legyenek, amelynek keretében az oktató folyamatosan visszacsatolást kér az elhangzottakkal kapcsolatban a résztvevőktől (elsősorban a témához kapcsolódó munkatapasztalataikat illetően), illetve azokra reflektál.
Gyakorlat – a témák feldolgozására irányuló résztvevői gyakorlatok többféle formában (egyéni munka, páros gyakorlat, kiscsoportos feladat, nagycsoportos megbeszélés) a tapasztalati tanulást szolgálják.

Gyakorlati szempontok az oktatási napok hatékony lebonyolításához:
A továbbképzésen résztvevő szakemberek a saját szakmaterületük szakértői, számos képzésen, továbbképzésen, szakmai tanfolyamon, műhelymunkán vettek már részt. Várhatóan nagy elvárásokkal érkeznek a továbbképzésre, ezek közül a következő öt a legfontosabb:

- A résztvevő szakemberek elvárják, hogy azonnal használható tudást kapjanak, azaz a gyakorlatban alkalmazható információkat adjunk számukra. Tudni akarják, hogyan kapcsolódik az adott tanulási program vagy továbbképzés az aktuális élethelyzetükhöz és munkafeladataikhoz, és hogyan segíti őket a program a szakmai céljaik elérésében – azaz, mit tudnak ebből használni?
- Közvetítsük a résztvevők felé, hogy a gyakorlat(ok) és az elméleti tananyag a résztvevők által alkalmazható lesz majd a valós helyzetekben.
- Elvárják, hogy tiszteljék és partnerként kezeljék őket. Nagyra értékelik, ha a továbbképzés oktatója tiszteletet mutat az egyén és a tanulási folyamat eredményeképpen elért eredmények iránt. Fontos számukra az, hogy a képző építsen a résztvevő szakemberek korábbi, a tanulás szempontjából releváns és meghatározó tapasztalataira.
- Elvárják, hogy aktívan részt vehessenek a tanulási folyamatban. A felnőttek kedvelik az aktív tanulást, a kiscsoportos feladatokat, és azokat, amelyek helyváltoztatással járnak. Az aktív részvétel elkötelezetté teszi a résztvevőt a tanulási folyamat iránt és nyitottabbá teszi új koncepciók befogadására.
- Elvárják, hogy a gyakorlatok után azonnali visszajelzéseket kapjanak. Az időben történt helyesbítő visszajelzés a sikeres tanulást, a tartalom és a készségek jó elsajátítását eredményezi. A tapintatos visszajelzés segíti a résztvevőt hibáinak kijavításában és megerősíti a helyes hozzáállást. A felnőtt tanulók a kedves, konstruktív kritikát szeretik. A helyesbítő visszajelzést minden esetben előzze meg egy elismerő, dicsérő visszajelzés.
- Elvárják, hogy a továbbképzés támogató környezetben valósuljon meg.
  - Szólítsunk minden résztvevőt a nevén a továbbképzés ideje alatt.
  - Hallgassuk meg minden résztvevő kérdését és véleményét.
  - Legyünk udvariasak és türelmesek.
  - Biztosítsuk a résztvevőket arról, hogy a hibázás a tanulás része.
  - Keressünk alkalmat arra, hogy mindenkit megerősítsünk.
  - Bátorítsuk a résztvevőket, hogy segítsék egymást a tanulás során.
  - Gondoskodjunk arról, hogy a tanulási környezet a lehető legkényelmesebb legyen.

Első továbbképzési nap

Bemutatkozás, a továbbképzés indítása

90 perc gyakorlat (2-6. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
***Bemutatkozás, tapasztalatok, motivációk, elvárások* (50 perc)** A csoportvezető röviden bemutatkozik, majd megkéri a csoporttagokat, hogy röviden mutatkozzanak be, illetve osszák meg egymással motivációikat, tapasztalataikat, elvárásaikat. Szempontok: – név – foglalkozási terület – klienskör – feladatok – gyakorlati tapasztalatok – előzetes ismeretek – a témához kapcsolódó nézetek – a továbbképzéssel kapcsolatos motivációk – a továbbképzéssel kapcsolatos elvárások • Névismétlő kört teszünk, mindenki elmondja azt a nevet, ahogyan szeretné, ha a csoportban szólítanák. A mellette ülő elmondja az előtte szóló nevét és a sajátját. A harmadik személy értelemszerűen az előző kettő és a saját nevét mondja, és így tovább.	• A megadott időkeret tartása fontos! • 20-25 fő esetén kb. egy perc jut mindenkire a bemutatkozás során. • A bemutatkozást gyors névtanulás zárja. • Öntapadós etikettek használhatók a név kitűzésére
***Csoportszabályok* (20 perc)** • A csoport közösen rögzíti a működéshez szükséges legfőbb csoportszabályokat. Megvitatják és közösen elfogadják.	• Csoportszabályok: – Titoktartás – Kommunikáció: egyes szám első személy, tisztelet, tartózkodás az ítélkezéstől – Részvétel: aktivitás, önkéntesség – Időkeretek: a nap kezdése, zárása, szünetek – Technikai kérdések: mobiltelefon-használat, stb.
***A továbbképzés felépítése, a teljesítés feltételei* (20 perc)** • A projekt és a továbbképzés felépítésének ismertetése. • A teljesítés feltételeinek ismertetése. – Záróteszt teljesítése – Hiányzásra vonatkozó előírások (maximum az összes tanfolyami óra 10%-a)	Érdemes hangsúlyozni, hogy a csoportszabályok a közös munkát, tanulást segítik, a segítő kapcsolatokban gyakran használt szóbeli megállapodásnak számítanak.

10 perc szünet

1. Egyén és csoport kapcsolata (7-17. dia)

20 perc interaktív előadás

Interaktív előadás	Instrukciók
Egyén és a csoport kapcsolata	**Kapcsolódás a hallgatói tananyaghoz:** Hallgatói tananyagban ez a rész a 6-10. oldalon található.

Gyakorlatok

Az egyén és csoport kapcsolatában olyan utat kell bejárnunk, amelynek következményeként eljutunk az egyéntől (szakembertől) a kialakult, eredményes gyermekotthoni csoportig, közösségig.

Célok megfogalmazása: Az első továbbképzési a résztvevőknek javasoljuk az alábbi kérdéseket feltenni: olyan célokat fogalmazzunk meg, amelyek segítségével világossá válik, hogy hova szeretnének eljutni. Fogalmazzák meg magukban is, hogy miért vannak itt a továbbképzésen. Elküldte a főnökük, esetleg a kötelező pontgyűjtés miatt, vagy elköteleződtek a gyermekvédelem irányába, vagy kíváncsiak, hogy tudnak-e újat mondani? Esetleg tényleg történik valami fejlődés a szakmán belül? Mi a legjobb várakozásuk, reményük a képzésen megszerzett tudás és módszerek elsajátításával kapcsolatban? Hol és konkrétan milyen célokkal, milyen programokban szeretnék használni a megszerzett módszereket? Mennyire várták vagy utasították el a képzést mikor kiderült, hogy részt kell venni rajta?

- **Kapcsolódás a hallgatói tananyaghoz:** A hallgatók ehhez a témához kapcsolódva az egyén, a csoport és a közösség definícióját megtanulhatták a kontakt tananyag 1. fejezetében.
- **Probléma felvetéshez kérdések:** Kinek mi a felelőssége? Jogok és kötelességek pontos meghatározása, mit is kezdjünk velük?
- **Kérdések a résztvevőkhöz az interaktív előadáshoz:** Szedjünk össze néhány jellemzőt egy jól működő gyermekvédelmi szakember, egy jól működő gyermekotthoni csoport és egy jól működő gyermekotthoni közösség ismérvei közül.

30 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Életút térkép Egyéni megvalósítás, páros-kiscsoportos és választhatóan nagycsoportos feldolgozás.	**Célok:** egyén a csoportban, bevonódás, kapcsolódások, ön-és társismeret. Legyen körültekintő a feldolgozás során, ne erőltesse a verbális visszajelzéseket. Csak az ossza meg nagy körben a nagy térképét, vagy annak elemeit, aki ezt szívesen teszi. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? Mindenkinek adunk egy A4-es lapot. Arra kérjük őket, hogy születésüktől kezdve kezdjenek rajzolni egy térképet a főbb állomásiakkal, magaslatokkal, mélységekkel, kihívásokkal. A térkép vége a mai nap. Miket rajzolnak rá? Hogyan jelenítik meg? Gondolják végig az eddigi életüket. A térképek nem publikusak, annyit osztanak majd meg belőle kiscsoportban, amennyit szeretnének. Amikor készen vannak a rajzolással, kiscsoportokat alakítunk és mindenki bemutatja a rajzát (amennyit szeretne belőle). **Eszközök:** rajzlapok, filcek, ceruzák **Reflexiós kérdések:** milyen volt egyedül rajzolni? milyen gondolatok cikáztak a fejetekben? milyen volt a kiscsoportos megosztás? mit éreztetek közben, mit éreztek most?

30 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Páros önéletrajz Páros beszélgetés, plénum előtti bemutatkozás.	**Célok:** kapcsolódási pontok, bevonódás, ismerkedés. Többnyire vidám, szórakoztató gyakorlat, pont ezért fontos figyelni az időkeretek tartására, amikor a párosok plénum előtt bemutatják egymást. Kérdéseket közben nem, de a gyakorlat legvégén feltehetnek a résztvevők egymásnak. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? Párokat alakítunk - amennyiben páratlan a csoport létszáma, úgy lehet egy trió is. Minden tagnak 2 perce van, hogy saját magáról meséljen, közben a hallgató nem vághat közbe, nem kérdezhet. A hallgatónak nagyon fontos memorizálnia mindazt, amit társa mond neki. Amikor lejárt az 1 perc cserélnek. A 2x1 perc lejárta után következnek a plénum előtti bemutatkozások: egymást kell bemutatniuk a hallottak alapján egyes szám első személyben. Itt 2 percet beszélhetnek, utána csere. A hallgatóság közben nem tehet fel kérdéseket, de a gyakorlat legvégén érdemes indítani egy visszajelző, beszélgető kört. **Eszközök:** - **Reflexiós kérdések:** hogyan érezted magad beszélőként? hogyan érezted magad hallgatóként? melyik szerep ment könnyebben? milyen érzéseid voltak a plénum előtti bemutatkozás során? milyen érzés volt, amikor közös pontokat találtatok a beszélgető partnereddel?

10 perc szünet

30 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Elvarázsolt csoport Kiscsoportos ismerkedés, kreatív alkotás, értékek megjelenése.	**Célok:** ismerkedés, értékek, közös pontok, kapcsolódás. Kreatív önkifejezésre teret adó gyakorlat, ami képes behozni a résztvevők fontosnak tartott értékeit, gondolatait magukról és egymásról. Itt is érdemes törekedni az időkeretek tartására a bemutatók során. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? Először mindenki felír saját magával kapcsolatban 3 tipikus jellemzőt (legyen ez belső tulajdonság). Ezt követően a társaságot 4-5 fős csoportokra bontjuk. Az egyéni jellemzőket betéve a kiscsoportba ki kell találniuk, hogy ezekkel a jellemzőkről milyen állat jut az eszükbe. Az állat lehet kitalált lény is, a lényeg, hogy jellemezze a csoportot és annak minden tagját. Az állatot ezt követően le is kell rajzolniuk, majd kiállítást rendezünk a képekből. A kiscsoportból egy valaki bemutatja a képet és jellemzőit. Variáns: a megalkotott állatt mellett kortes beszédet kell tartani, hogy miért fontos az ő és értékeink védelme. **Eszközök:** rajzlapok, filcek, zsírkréta, ceruzák, maszkoló szalag vagy blutech az alkotások kitételéhez **Reflexiós kérdések:** Hogyan született meg a közös produktum? Mennyire volt könnyű megtalálni a közös nevezőt a csoportban a tulajdonságok mentén? Tudtok e kapcsolódni más csoportokhoz?

25 perc interaktív előadás

Interaktív előadás	Instrukciók
Hogyan fejleszthető az érzelmi intelligencia, közösségépítő, terápiás lehetőségek	**Kapcsolódás a hallgatói tananyaghoz:** Hallgatói tananyagban ez a rész a 10-14. oldalon található. **Kérdések a résztvevőkhöz:** Átbeszélni a résztvevőkkel az alábbiakat: Mi a resztoratív konfliktuskezelő technika? Milyen lehetőségei vannak a gyermekotthoni munkában a kör alapú resztoratív technikák bevezetésének? Hol használhatóak a resztoratív technikák? A gyermekotthoni csoporton belüli problémamegoldó és kommunikáció-fejlesztés lehetőségei. Playback színjátszás, mint lehetőség.

30 perc ebédszünet

2. Ön- és társismeret (18-22. dia)

20 perc gyakorlat (1. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
ID kártya Ön-és társismeret, egyéni munka, majd plénum előtti bemutatkozás.	**Célok:** ismerkedés, csoporton belüli szerepek, értékek, jellemzők felszínre hozása Érdemes felhívni a résztvevők figyelmét, hogy a kártyáikat annak megfelelően töltsék ki, hogy azokat utána felolvassuk, vagyis csak olyan információkat osszon meg magáról, melyek számára publikusak. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? Minden résztvevő kap egy ID kártyát, amit magára vonatkoztatva kitölt, majd beteszi egy kis dobozba. A dobozt körbeadjuk a résztvevők között, mindenki húz egy kártyát és megpróbálja kitalálni, kihez tartozhat (a hátuljára írja a nevét). Aki saját magát húzza, visszadobaj és újat húz. Megyünk egy kört, mindenki elmondja, szerinte ki szerepel a leírás alapján a kártyán. Kicsit beszélgetünk a jellemzőkről, az ennek mentén kirajzolódó értékekről. **Eszközök:** ID kártyák, tollak **Reflexiós kérdések:** Mennyire volt könnyű megírni magatokról az ID kártyát? Mi alapján hoztatok döntést, hogy kire illik a leírás? Mennyire volt könnyű meghozni ezt a döntést? Melyek a legjellemzőbb tulajdonságok, értékek most a csoportban?

25 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Nevem visszafelé Ön-és társismeret, egyéni munka, majd plénum előtti bemutatkozás.	**Célok:** ön-és társismeret, asszociáció, ismerkedés Az időkeretek tartása fontos az egyéni bemutatkozók során. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? Minden résztvevőnek adunk egy írólapot és egy tollat. Megkérjük őket, hogy a teljes nevüket írják fel visszafelé. Nézzék meg alaposan az így kapott új nevüket, ízlelgessék a szavakat. Mi jut eszükbe róla? Milyen személy ő? Hol él? Mikor él? Mi a foglalkozása? Mivel tölti szívesen a szabadidejét? Milyen a családi állapota stb.? Amikor készen vannak, ezt a rövid történetet írják le az új nevük alá a papírra. Ezt követően mindenki bemutatkozik az új nevén és elmondja rövid történetét. Érdekes gyakorlat az asszociációk és vágyak felszínre hozása miatt. **Eszközök:** írólapok, tollak

	Reflexiós kérdések: Mennyire ment könnyen az asszociáció? Mire gondoltál közben? Inkább a vágyaid dominéltak, amilyen lenni szeretnél, vagy éppen ellenkezőleg? Mi a véleményetek a kialakult jellemekről? Milyen most ebből a távlatból a csoport, milyen értékekkel rendelkezik?

20 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Vakművészet Közös alkotás, egymás közötti kommunikáció.	**Célok:** ön-és társismeret, egymásra való figyelem, összehangoltság Figyeljen a csoporttagok komfort érzetére - valakinek kellemetlenséget okozhat becsukott szemmel végezni a gyakorlatot. Ha van ilyen, ebben az esetben kérje fel őt megfigyelőnek. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? A csoportot 4-5 fős kiscsoportokra bontjuk. Az a feladat, hogy közösen rajzoljanak egy képet. Mindenki kap egy papírlapot és becsukott szemmel egy közös virág szárát rajzolja rá. Majd továbbadják a papírt a csoportban baljukon ülőknek. Ezután - még mindig behunyt szemmel - megrajzolják a virág közepét. A papírokat továbbadják, és szirmok kerülnek a virágra. Utolsóként megrajzolják az említett módon a virág levelét is. A csoportok rajzait kifüggesztjük, egyszerre nézhetik meg a végeredményt. Csoporthoz, kontextushoz jobban illeszkedő képet is választhatunk, pl. évszaknak megfelelően karácsonyfa, fagyi. **Eszközök:** írólapok, tollak, maszkoló szalag vagy blutech a kifüggesztéshez **Reflexiós kérdések:** Milyen érzés volt csukott szemmel együtt rajzolni? Milyen volt a csoporton belüli kommunikáció? Irányítóvá vált-e valaki? Milyen utasításokat adtatok egymásnak? Mi okozott nehézséget? Meglepődtetek-e a végeredményen? Esetleg közös vonások, pozitívumok kiemelése az összes rajzra vonatkozóan.

20 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Győzd meg a másikat! Társismeret, egymás közötti kommunikáció.	**Célok:** ön-és társismeret, egymásra hangolódás, kommunikáció Hagyjon elegendő időt a reflexióra, feldolgozásra. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? Alkossunk párokat, a résztvevők egymással szemben ülnek. A pár egyik tagja ökölbe szorítja a kezét és kitartja a másik felé, akinek meg kell próbálnia „kinyitni” az ökölbe szorított kezet (a meggyőzési módszer szabadon választható). A megoldást követően cserélnek. Utána alkossunk új párokat. Minden pár keressen valami tárgyat a teremben. A pár egyik tagja el kell, hogy adja az adott tárgyat a másiknak, meg kell győznie a vásárlásról. A megoldást követően cserélnek. **Eszközök:** tárgyak a teremben (ami eleve is adott, a résztvevőknél van) **Reflexiós kérdések:** Kiknek sikerült meggyőzni a másikat? Milyen érzés volt, mikor sikerült egy erős/ frappáns érvvel meggyőzni a társadat? Milyen érzés volt, hogy szinte bármit mondasz, nem sikerül meggyőzni a társadat? Minek a hatására nyitottátok ki a kezeteket/vettétek meg a tárgyat? Volt megvesztegetés/alku/érzelmi zsarolás/észérv? Hogy van ez a mindennapokban, ott mi az, ami többnyire hat ránk, meggyőz minket? Mennyire érezted kihívásnak a kreatív, meggyőző érvek kitalálását? Volt különbség a két feladat között? Miben volt más?

20 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Dominó Ön-és társismeret, plénumban végezhető gyakorlat.	**Célok:** ön-és társismeret, közös pontok, kapcsolódás Hagyjon elegendő időt a résztvevőknek a döntések meghozatalára, várja ki a kapcsolódásokat. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? Egy valaki kezdi a játékot azzal, hogy beáll középre és azt mondja pl. A jobb kezem szereti a macskákat, a bal kezem pedig őszinte. Egy valaki, aki elég gyors és igaz rá az, hogy szereti a macskákat odaáll a jobb kezéhez. Egy valaki pedig, akire igaz, hogy őszinte, a bal kezéhez áll. A jobb kéznél lévő mond egy következő állítást, akire igaz és leghamarabb odaér, rárakja a kezét, és mond egy újabb állítást. Ez addig megy (jobb-bal váltakozva) amíg mindenki beállt egy körbe. **Eszközök:** - **Reflexiós kérdések:** Mennyire volt könnyű állítást megfogalmazni magaddal kapcsolatban? Mennyire gondoltál arra, hogy olyan állítást fogalmazz meg, amire valószínűleg többen is ugranak majd a résztvevők közül? Milyen érzés volt, ha volt ilyen, amikor sokáig nem állt senki a kezedhez? Milyen tulajdonságokat gyűjtöttünk össze a körben?

10 perc szünet

30 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Pöttymatrica Ön-és társismeret, plénumban végezhető gyakorlat.	**Célok:** ön-és társismeret, sztereotípiák, kapcsolódások Olyan személyt válasszon peremre, aki alapvetően nincs peremhelyzetben a csoportban, illetve az eddigi benyomásai alapján elbírja, hogy a játék kedvéért egy bizonyos időre peremhelyzetre kerül. Hagyjon időt a reflexióra, első körben fókuszáljon a résztvevők érzelmeire. Ha indokoltnak látja, a gyakorlat után egy bármilyen Ön által preferált energizáló, feloldást segítő játékot is bevethet. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? Megkérjük az csoportot, hogy álljanak körbe, innentől kezdve már ne beszéljenek, és semmiféle kommunikációs segédeszközt se használjanak, majd csukják be a szemüket is. Mondjuk el, hogy egy matricát ragasztunk a homlokukra, de nyugalom, semmi maradandó következménye nem lesz ennek a műveletnek. A nálunk lévő színes pöttymatricákból ragasszunk 2-3 féle színűt több emberre, kisebb csoportra is, de legyen 1-2 kakukktojás is, vagyis néhány embernek a többiekétől különböző színűt ragasszunk. A csoporttól függ, hogy oktatóként egy nehezebb verziót viszünk, amikor is a 2-3 féle szín mellett egyetlen egy emberre helyezünk egy negyedik féle színt. Miután végeztünk, csak annyi instrukciót adjunk, hogy: A feladatotok az, hogy csoportosuljatok. Ennél több instrukciót, segítséget ne adjunk. Hagyjunk időt, amíg a csoport teljesen abbahagyja a mozgást és úgy érzik, teljesítették a feladatot. **Eszközök:** színes pötty matricák (4-5 féle színű) **Reflexiós kérdések:** Mi alapján csoportosultatok? Hogyan lehetett volna még? Milyen klikkek jöttek most létre? Milyen előnye van annak, hogy kisebb csoportok jönnek létre pl. egy iskolai osztályban, munkahelyen? És mi a hátránya? Kik irányították a folyamatot? Ki az, akinek eszébe jutott, hogy másként is lehetne csoportosulni, mint színek szerint? És akinek eszébe jutott, hogy egyáltalán ne is vegyék figyelembe a matricákat?

20 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Karmester Ön-és társismeret, plénumban végezhető gyakorlat.	**Célok:** ön-és társismeret, bizalom, érzékelés Több kör is játszható, csoport létszámtól függően, akár mindenki kipróbálhatja a szerepeket. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? Egy önként jelentkező kimegy a teremből. Ezután valakit kiválasztunk, ő lesz a karmester. Ettől fogva minden, amit a karmester csinál, a körben állóknak is azt kell csinálniuk azonnal. Visszahívjuk az önkéntest, aki a kör közepén állva próbálja kitalálni, hogy ki a karmester. **Eszközök:** - **Reflexiós kérdések:** Milyen érzés volt irányítani a többieket? Mennyire fontos, kit választunk karmesternek? Mekkora a felelőssége a karmesternek? Hogyan viszonyulnak hozzá a többiek? Gyerekek esetében mi az, amire fokozottan kell figyelni a gyakorlat végzése során?

10 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Kapus Ön-és társismeret, plénumban végezhető gyakorlat.	**Célok:** ön-és társismeret, bizalom, érzékelés Több kör is játszható, csoport létszámtól függően, akár mindenki kipróbálhatja, át tud e menni a kapun. Érdemes azt is megbeszélni, hogyan tud egy ilyen gyakorlatot használni a hétköznapokban, saját gyerekcsoportokkal? A résztvevők kört alkotnak. Kijelölünk egy embert, vagy kérünk egy önként jelentkezőt, aki rövid időre kimegy a teremből, majd megbeszéljük, hogy a körben ki lesz az a két ember, akik között a kiküldött játékos át tud lépni, vagyis kik fogják alkotni a kaput. A többieknek faarccal, semmi érzelem nélkül kell állnia a körben. A kapusoknak hívó tekintettel kell jeleznie majd a társuknak, hogy köztük van a kapu. De tilos mimikát használni. A kiküldött játékost behívjuk, ismertetjük feladatát és beengedjük a körbe, ahonnan csak a “kapun” keresztüljuthat ki. **Eszközök:** - **Reflexiós kérdések:** Miért mentél oda az emberekhez? Mit láttál rajtuk? Kik, azok, akikhez nem mentél oda egyáltalán? Rajtuk mit láttál? Mennyire volt könnyű vagy nehéz a feladat? Miért? Miért lehet fontos ezekre a jelekre is figyelni?

25 perc interaktív előadás

Interaktív előadás	Instrukciók
Hogyan segítheti a gyermekvédelem a szakellátott önismereti fejlődését	Ki vagyok én? Kötődés, kötődési stílusok, fiatalkorú bűnözés, áldozatiság, kognitív képességek, küzdelmek, motivációk, jövőkép. Egészségtudatos szemléletmód kialakítása, a testi-lelki egészség egyensúlya. **Kapcsolódás a hallgatói tananyaghoz:** 2. Ön- és társismeret fejezet (15-25. o.). **Kérdések a résztvevőkhöz:** A gyermekvédelemben önkéntes, civil szervezetek helye, szerepe. Vajon a civilek kiegészítik, segítik vagy adott esetben plusz feladattal terhelik a gyermekotthonok mindennapjait? Tudnak-e a gyermekotthoni közösség részévé válni a civil szervezetek önkéntesei? Segíthetik-e a gyermekek fejlődését? Hogyan és egyáltalán be tudnak e illeszkedni a közösség életébe a külsős szereplők?

20 perc interaktív előadás

Interaktív előadás	Instrukciók
Jó gyakorlatok bemutatása	A résztvevőkkel együtt, játékos önismereti feladatok segítségével Önarckép-montázs (leírás a kontakt hallgatói tananyagban 2. Ön- és társismeret fejezetnél (25.o.).

15 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatóknak
Zárás Reflexió a napra	Ügyeljen arra, hogy mindenki megszólaljon, és mindenkinek azonos idő álljon rendelkezésére a véleményalkotáshoz! Mondjon néhány mondatot, amely segít átvezetni a következő napra: például, miről lesz szó másnap. A csoporttagok egyesével befejezik az alábbi befejezetlen mondatot: „Ma azt tanultam…”.

Második továbbképzési nap

20 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
A nap indítása, hangolódás	Figyeljen arra, hogy mindenki szóhoz jusson! Egy emberre legfeljebb egy mondatnyi idő jut. Ki mit vár a mai naptól?

3. Együttműködés és versengés a csoportban; Konfliktuskezelés-vita (23-28. dia)

30 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Hurkapálcás gyakorlat Együttműködés párban.	**Célok:** együttműködés párban, kommunikáció A hurkapálcás gyakorlat során, amennyiben páratlan számú a csoport, alkothat egy triót is. Párokat alkotunk. Első körben minden pár kap 1 db hurkapálcát. Megkérjük őket, hogy az adott területen menjek végig úgy, hogy mondjuk úgy, hogy a tenyerükkel tartják meg. Majd úgy, hogy a mutatóujjuk között. Ezután mondjuk homlokkal. Itt lehet még mindenféle módon. A következőben pedig adunk nekik páronként 10 db pálcát. A feladat, hogy a 10-10 ujjuk közé rakják be a pálcákat. Ha sikerült mind a 10-et összeérinteniük, akkor lehet kérni, hogy lakják be a teret: üljenek le, guggoljanak, fussanak stb. **Eszköz:** páronként 10 hurkapálca **Reflexiós kérdések:** Milyen technikával oldottátok meg a feladatot? Milyen mondatok hangzottak el, hogyan kommunikáltatok?

30 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Pohárpiramis Kiscsoportos együttműködés, csoportközi verseny.	**Célok:** kiscsoportos együttműködés, frusztráció-tűrés, csoportközi verseny A gyakorlat során erős frusztráció jelentkezhet egyes tagokban, vagy akár az egész csoportban. Ezt a reflexiós körben oldja fel, ha szükségét érzi, vessen be ilyen célt szolgáló játékot. Önmagában a frusztráció nem gond, sőt, a reflexiós körben és a feldolgozás során kiválóan fel lehet használni, tanúságokat levonni. Az csoportban 5-6 fős csapatokat hozunk létre. A madzagokat 60-90 cm-es hosszúságúra kell vágni, és hozzá kell erősíteni a befőttes gumihoz. Annyi madzagot erősítünk hozzá, ahányan vannak a csapatban (egyenlő létszámú csapatokkal játsszuk). Osszuk ki az eszközöket a csapatoknak: csapatonként 10 db pohár, gumi madzagokkal. A poharakat fordítsuk lefelé az asztalon. Az egyes csapatok feladata egy piramist felépítésen a poharakból. A poharakhoz azonban nem érhetnek hozzá, mindenki csak a madzag végét foghatja. Mindenkinek kötelező fognia egy madzag végét. A gyakorlat során a madzagok széthúzásával a gumi kitágul, így ráhelyezhető a pohárra, majd az elengedéssel összeszűkül. Így tudják a poharakat megfogni és mozgatni. **Eszköz:** poharak, madzagok, befőttesgumi **Reflexiós kérdések:** Hogyan tudnak együttműködni, mint egy osztály? Milyen osztálynak látják magukat ilyen szempontból? Vannak klikkek? Van olyan közös cél, melyért össze tudnak fogni és teljes osztályként együttműködni? Hogyan állnak a versenyhelyzetekhez? Ezt a gyakorlatot

	versenynek élték meg? Ha igen, ki a nyertes? Aki először felépítette vagy mindenki, aki sikeresen teljesítette?

35 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Tojásejtés Kiscsoportos együttműködés, csoportközi verseny.	**Célok:** együttműködés, versengés, tervezés Érdemes a kiscsoportokat bíztatni, támogatni. Az ejtést Ön végezze el az egyes szerkezetekkel. Kiscsoportokat alakítunk és minden csoport ugyanazokat az eszközöket kapja (csapatonként 10 szívószál és 10 papírzsebkendő, 1 méter ragasztószalag és egy tojás). A csoportnak szóló utasítás: a tojást egy meghatározott magasságból (2-3 méter) fogjuk leejteni. A kapott eszközökből egy olyan készüléket kell építeniük, ami megvédi majd a tojást az összetöréstől. A tojás tulajdonságain nem módosíthatnak, pl. nem fújhatják ki a belsejét, nem főzhetik meg stb. **Eszköz:** tojás, papírzsebkendő, ragasztószalag, papír szívószálak **Reflexiós kérdések:** hogyan működött a kiscsoportos munka? Milyen szerepeket figyeltek meg? Miként tekintettek a feladatra: “egyéni” kihívás, vagy csoportok közti verseny, esetleg mind a kettő? Milyen érzés, hogy épségben maradt a tojás/összetört? Mit csinálnának másként, ha újra kezdhetnék a feladatot?

10 perc szünet

35 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gyertyafújás Kiscsoportos együttműködés, csoportközi verseny, win-win.	**Célok:** együttműködés, versengés, win-win szemlélet Nagyon figyeljen az instrukció kiadására: az adott csapat a fújás pillanatában nem lépheti át a vonalat. Semmi egyéb instrukciót ne adjon, ne magyarázzon. Természetesen a gyakorlati kérdésekre válaszoljon. Kisebb, 5-6 fős csoportokra osztjuk a társaságot. Mindegyik csapat csak a megadott eszközöket használhatja. Egy asztalra kirakunk egy égő gyertyát, az asztaltól 3 méterre húzunk egy vonalat, amelyet nem léphetnek át. A feladat, hogy a csapat (egyszerre egy) megpróbálja eloltani a gyertyát úgy, hogy nem lépik át a vonalat. Megoldás: a fújás során a saját csapatukból senki nem léphet át a vonalon, de a másik csapatból megkérhetnek erre valakit - menjen át a vonalon, hozza oda nekik a gyertyát, ők meg elfújják. Általában nem szoktak ide eljutni a csapatok, hogy az “ellenféltől” kérjenek segítséget. Ha mégis erre utaló magatartást tapasztalunk, ne erősítsük meg, de ne is fojtsuk el. **Eszköz:** 1 db gyertya, 1 db öngyújtó, 2 db szívószál, 3 db hurkapálca, fél méter madzag, kréta, vagy ragasztószalag a fújás pontjának jelöléséhez **Reflexiós kérdések:** Mi kellett volna ahhoz, hogy sikerüljön elfújni a gyertyát? Mi volt a pontos instrukció? Milyen érzések vannak most bennetek? AHA élmény?

35 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Add tovább a kört Nagycsoportos együttműködés, egymás támogatása.	**Célok:** energetizálás, egymásra való figyelem, együttműködés nagycsoportban Mérje a csoport idejét, amikor végeztek, ismét tippeltesse meg velük. Figyeljen a csoportra, támogassa, bíztassa őket a játék során. A résztvevők kört alkotnak és megfogják egymás kezét. A facilitátor megkér egy résztvevőt, hogy engedjék el egymás kezét és egy kötelet helyez el köztük, az egyikőjük karján. Majd megkéri őket, hogy fogják meg újra egymás kezét. A csoport feladata, hogy a kötelet körbe juttassa, vissza a kiindulási helyre, anélkül, hogy a kezeket egy pillanatra is elengednék. Az emberek átléphetnek a kötélen, vagy átbújhatnak rajta. A cél a feladat pontos (nincs kézelengedés) és gyors elvégzése. Egy kis gyakorlás után a csoport határozzon meg magának egy időkorlátot, ami alatt el tudják végezni a gyakorlatot. Ha nagyon jók, akkor nehezíthetünk: megkérhetjük őket, hogy egyszerre mindig két ember bújjon át a kötélen. **Eszköz:** kötél **Reflexiós kérdések:** Mit figyeltetek meg a játék során magatokon? Mitől vált egyre hatékonyabbá a gyakorlat? Volt stratégia? Mi? Kik irányítottak a játékban? Hétköznapok során mennyire jellemző rátok: együttműködés, kommunikáció, szerepek.

40 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Kislabda dobálás Nagycsoportos együttműködés, egymás támogatása.	**Célok:** együttműködés nagycsoportban, egymásra való figyelem, stratégiaalkotás, frusztráció-tűrés Figyeljen a csoportra, ha nagyon nehezen megy nekik a teljesítés csökkentsen az időn, vagy játsszanak kevesebb labdával. A résztvevők körben állnak. Egyiküknek adunk egy kislabdát, amit a körben kb. vele szembenállónak kell dobnia, akinek utána szintén tovább kell azt dobnia a kb. vele szembenállónak és így tovább egészen addig, amíg mindenki sorra nem került és a labda visszaér a kezdőjátékoshoz. Az első körben kialakult sorrendet meg kell jegyezniük, onnantól kezdve minden labda abban a sorrendben fog menni. A játékba egyre több labdát indítunk el. A cél, hogy a labdákat 2 percig leesés nélkül dobálják egymásnak. Amint letelt a 2 perc, győztek. A labdák maximuma 10, de ez a csoport létszámától is függ. Alacsony létszámú csoportban (10 fő esetén), maximum 5 labdával játsszuk. Fontos, hogy a játékvezető figyeljen a csoport jelzéseire és kapacitás maximumára. Ha látszik, hogy a maximum labdaszám helyett csak kettővel kevesebb labdával fognak boldogulni, akkor csak annyi labdát engedjen játékba és erre ne is hívja fel kifejezetten a csoport figyelmét. Fontos a csapatot bíztatni, megerősíteni közben és kitartásra ösztönözni. **Eszköz:** kislabdák (legideálisabb a teniszlabda) **Reflexiós kérdések:** Milyen érzések kavarognak most bennetek? Milyen volt megcsinálni a gyakorlatot? Milyen volt győzni? Mi segített benneteket a cél elérésében? Mit figyeltetek meg a csoporton, ahogy haladt előre a gyakorlat (zajszint, koncentráció, kommunikáció, stratégia stb.)?

30 perc ebédszünet

30 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Eredményes együttműködés Nagycsoportos együttműködés, egymás támogatása.	**Célok:** együttműködés nagycsoportban, egymásra való figyelem, stratégiaalkotás Végig legyen következetes a szabályok betartatásban. Az “eredményes együttműködés” betűit külön szét kell vágni előzetesen (a dupla betűket is külön pl.: az “ny”-t is “n” és “y”-ra). A gyakorlat elején felírni a plakátra, hogy “Eredményes együttműködés”, majd a tér közepén a kötéllel egy kört behatárolni, ahol a betűket random szétszórjuk, fejjel lefelé, jól láthatóan mindet. Kijelölni egy vonalat, ami mögé beállnak, innen indulhatnak majd. Ezután ismertetni a gyakorlatot: A cél, hogy minél gyorsabban kirakják az “eredményes együttműködést” a vonaluk mögött. Ehhez a betűket oda kell vinniük. Szabályok: – A vonalon kívül egyszerre csak 1 ember tartózkodhat. – Váltva kell jönniük, fontos, hogy mindenki sorra kerüljön legalább egyszer. – A betűket kizárólag sorrendben, egyesével lehet elhozni. – Egy ember mindig csak egy betűt fordíthat meg. Ha jó, akkor visszafut vele. Ha olyan betűt fordít, ami nem a soron következő, azt lefordítva vissza kell tennie a körbe (nem muszáj ugyanarra a helyre). Az elején 5 perc megbeszélési időt kapnak, az idő leteltével egy tippet is mondaniuk kell, hogy mennyi idő alatt képesek teljesíteni. Többször is próbálkozhatnak, a próbák között mindig kaphatnak minimális időt a tervezésre. Új próba előtt mondhatnak új vállalást is az időre (legyen kihívás). A tervezési szakaszokban NEM mehetnek a körbe, nem próbálhatják ki a stratégiájukat. **Eszközök:** hosszú kötél/madzag, kivágott betűk, plakát/csomagolópapír, stopper, filctoll **Reflexiós kérdések:** Hogy érzitek magatokat? Milyen stratégiák voltak sikeresek? Milyen kulcspont volt a jó stratégia felismeréséhez? Mennyire volt eredményes az együttműködésetek? Mi szükséges az eredményes együttműködéshez?

45 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Felhőkarcoló Nagycsoportos együttműködés, egymás támogatása.	**Célok:** együttműködés nagycsoportban, egymásra való figyelem, stratégia-alkotás Választhat olyan, alapvetően a kiscsoportos részfeladatokra és építés mechanizmusára alapozó gyakorlatot, amit komfortosabbnak talál pl. hídépítés. A cél egy közös felhőkarcoló megépítése úgy, hogy minden kiscsoport egy-egy szintért felel. – 3-4 csoportra osszuk fel a társaságot, mindegyik csapatnak az építmény más részéért kell felelősséget vállalnia: Alsó szint / középső szint(ek) / csúcs, ahova majd be tudjuk ültetni az értékeinket szimbolizáló tojást (a törékenysége miatt legyen tojás; előtte írják is rá a tojásra az értékeket). – Kiosztjuk a csoportalakításhoz szükséges kártyákat, de még nem alakítjuk meg a csoportokat, csak elmondjuk melyik csapat melyik szintért felel majd. – 5 perc kiscsoportos munkára (tervezés). – 5 perc képviselői egyeztetés.

	– 10 perc kiscsoportos munka (alkotás). – 5 perc képviselői egyeztetés. – 10 perc kiscsoportos munka (alkotás). – A maradék időben a kiscsoportok összeillesztik a részeket, majd megkapják a tojást és felhelyezhetik az épület tetejére. *Fontos:* – a tojásra írjuk fel az értékbazár értékeit – előre kiosztjuk a csoportalakításhoz szükséges kártyákat, meghatározzuk ki, melyik szintért felel, de az első megbeszélő kör végéig nem alakulnak meg a kiscsoportok. – a megbeszélő körök során nem próbálgathatják a prototípusokat, nem nyúlhatnak az eszközökhöz (ez igaz mindegyik megbeszélő körre), ilyenkor csak szóban egyeztetnek. – a tojást csak az építmény összeillesztése után adjuk oda a csapatnak, vagyis a feladat legvégén – legyünk szigorúak az időkorlátokkal – facilitáljuk a csoportot a stabil építmény felállítására (ne segítsünk, de igyekezzünk pozitív irányba dönteni a gyakorlatot) **Eszközök:** csapatonként/szintenként: 10 zsebkendő, 10 szívószál, 10 hurkapálcika, egy karhossznyi ragasztószalag, az egész csoportnak: 1 tojás **Reflexiós kérdések:** Milyen érzések kavarognak most bennetek? Milyen volt a tervezői szakasz? Hogyan ment a nagy/kiscsoportos munka? Melyik könnyebb? Elégedettek vagytok? Mit gondoltok, fel/egy évvel ezelőtt ugyanez a gyakorlat hogyan sikerült volna?

45 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Konfliktusok a csoportban	**Célok:** egymás nehézségeinek, konfliktusainak megismerése, gyűjtése. Egyénből jusson el a nagycsoportig. Először mindenki egyénileg írja fel magának a 3 leggyakoribb konfliktusát a munkája során (kliensekkel, munkatársakkal egyaránt). Alakítsanak 5-6 fős kiscsoportokat, beszéljék meg az egyéni gyűjtéseket, válasszák ki így a 3 leggyakoribb konfliktust, vagy konfliktus típust. Nagycsoportban osszák meg ezeket a konfliktusokat, közben az oktató jegyzetelje ezeket flipchart papírra. Amelyek többször is szerepelnek, azok súlyozottan jelenjenek meg a papíron. Beszéljék meg az egyes konfliktusok mibenlétét, problémáját, lehetséges megoldási lehetőségeit. **Eszköz:** írólapok, tollak, flipchart papír, filcek

10 perc szünet

45 perc gyakorlat (2. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
XY, avagy nyerj amennyit csak tudsz Win-win szemlélet, együttműködés.	**Célok:** win-win szemlélet, együttműködés csoporton belül és csoportok közt. A feladatkiosztás után ne befolyásolja a csoportokat, a reflexiós körben viszont mindent jelezzen vissza, amit a csoportok működésében tapasztalt. A játék neve és célja azonos: nyerj, amennyit csak tudsz. Mindkét csapat kijelöl 1-1 képviselőt. A játék 5 fordulóból áll. Minden fordulóban minden csapat maga dönt arról, hogy X-et vagy Y-t küld. (1 perc) Minden forduló után a játékvezető hangosan közli az eredményeket. Minden 2. kör után tárgyalást

	tartunk, ahol a képviselők tárgyalnak egymással. (kb. 3 perc) A játékszabályt minden csapat külön értelmezi, és külön alakít stratégiát. **Eszköz:** pontozó tábla, szabály tábla, filcek, ragasztó **Reflexiós kérdések:** Milyen érzés a győztes csapat tagjának lenni? Milyen érzés a vesztesének? Hogyan lehetett volna másképpen megoldani a feladatot? Mi volt a játék valódi célja?

45 perc interaktív előadás

Interaktív előadás	Instrukciók
Reflexió - feldolgozás, beépítés a mindennapi gyakorlatukba; kihívások a gyermekvédelemben, alapvető szükségletek ismerete, motivációs technikák (Maslow piramis)	**Kapcsolódás a hallgatói tananyaghoz:** A mai nap témája az együttműködés és versengés, a win-win szemlélet bemutatása volt. Ehhez kapcsolódva a tananyag 3. Együttműködés és versengés a csoportban című fejezetében a szükségletek kielégítéséről is tanulhattak, amelyben eligazodásként Maslow szükséglethierarchiája is szerepel. **Kérdések a részvevőkhöz:** – *Tananyaghoz kapcsolódva:* Nézzük meg, hogy a szükségletek közül melyeket, milyen módon tudja biztosítani a gyermekvédelem? Vajon minden szükségletre szükség van? Hogy lehet segíteni a szükségletek kielégítését? Milyen hatással vannak a Maslow piramis szükségletrendszerének kielégítése folyamatában azok a hozott történések, traumák, állapotok, amelyek a fiatalnál a rendszerbe kerülés pillanatában fenn állnak? Hogyan segíthetjük a bekerülő fiatalokat a szükséglet-kielégítések elfogadására, befogadására? Hogyan hasznosíthatóak a pozitív pszichológia és a pozitív pedagógia eredményei a gyermekvédelemben? – *A képzéshez kapcsolódva:* Mennyire volt hasznos a mai nap? Be tudják e építeni a mindennapi gyakorlatukba a ma látottakat, hallottakat?

15 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Zárás Reflexió a napra	Ügyeljen arra, hogy mindenki megszólaljon, és mindenkinek azonos idő álljon rendelkezésére a véleményalkotáshoz! Mondjon néhány mondatot, amely segít átvezetni a következő napra: például, miről lesz szó másnap. A csoporttagok egyesével befejezik az alábbi befejezetlen mondatot: „Ma azt tanultam…”.

Harmadik továbbképzési nap

15 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
A nap indítása, hangolódás	Figyeljen arra, hogy mindenki szóhoz jusson! Csak 1-1 gondolat rövid megfogalmazására van idő.Ki mit vár a mai naptól? Képzés felénél tartunk, hogyan értékelik az elmúlt két napot?

4. Jó gyakorlat bemutatása (29-42. dia)

4.1. Közterem program

45 perc interaktív előadás (29-34. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A Közterem program bemutatása	Használja az oktatói jó gyakorlat handout-ot és a ppt-t. Érdemes elmondani, hogy az első két nap tréninganyaga közel azonos a Közterem program során használt gyakorlatokéval az időkeretek és a nehézségi szint csoportokra való szabásával. Vagyis a megértést, adaptálást az elmúlt két tréning nap élménye, tapasztalata is elősegítheti. Érdemes a honlapot (https://kozterem.com/) is felhasználni, áttekinteni.

45 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Ha a csoport jármű lenne Öndefiníció, csoportkohéziós erő.	**Célok:** ön-és társismeret, osztály definíció, kik vagyunk mi, problématérkép Minden esetben távolítsa el a csoportot a reflexiós kör második felében az aktualitásoktól és kérje meg őket, hogy értelmezzék gyerekcsoportokra is a gyakorlatot - hogyan valósítanák meg, milyen extra szabályra van szükség, mit húznának ki, mit tennének hozzá a szabályhoz? Kérjük meg az csoportot, hogy gondolják végig, hogy ha ez a csoport egy jármű lenne, akkor milyen jármű lenne és miért? Milyen tulajdonságok jellemzik ezt a járművet? Minden csoport elkészíti a rajzát, majd bemutatja a jellemzéseket. Ezt utána összesítjük és megszavaztatjuk az elkészült művek közül, hogy melyik az osztályra a legjellemzőbb. **Eszköz:** A3-as papírlapok, színes filcek, zsírkréta, ceruza, blue tack Reflexiós kérdések: Milyen a jármű kívül és belül? Mit jelképeznek a részei, részletei? Elégedettek vagytok a rajzokkal? Elégegettek vagytok az általatok megszavazott járművel? Mi az, amin változtatnátok? Milyen jármű lennétek 1-2 év múlva?

30 perc gyakorlat (3. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Sablonmentes gondolkodás	**Célok:** egymásra hangolódás, együttműködés, problémamegoldás, összehangolt feladatmegoldás, szerepek a csoportban, stratégiaalkotás, thinking out of the box.A résztvevők kapnak egy feladatlistát, melyet 10 perc alatt végre kell hajtaniuk. Az a csapat győz, aki az összes, vagy a legtöbb feladatot meg tudta csinálni (lehet mindenki győztes). Egy csoport legalább 8-10 fős legyen. A javításkor a csapatok kicserélik egymás között a feladatlistájukat és egymását javítják. Az oktató felolvassa a helyes megoldásokat. Az építős, hajtogatós, pakolós feladványok ellenőrzése egyszerű, gyors. A feladatok megoldása során telefont nem használhatnak. Csak azokat az eszközöket használhatják, melyek rendelkezésükre állnak (de kérhetnek egymástól, oktatótól). **Eszköz:** feladatlista, stopper

	Reflexiós kérdések: hogyan hatott rátok a kihívás? megosztottátok egymással a feladatokat? hogyan? milyen szerepeket figyeltetek meg a csoportban? mennyire figyeltetek a többi csapatra? mennyire befolyásolt titeket, hogy ők hol tartanak, mit csinálnak?

10 perc szünet

60 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gyártsuk le ugyanazt a terméket!	**Célok:** csoportközi kommunikáció, együttműködés, érdekérvényesítés, kompromisszumkészség, csoporton belüli szerepek, közös érdek, win-win. Figyeljen a szabályok betartására, a csoportokon belül elinduló dinamikákra. Három kiscsoportra osztjuk a társaságot. A cél, hogy a rendelkezésre álló ugyanolyan eszközökből minden csoport pontosan ugyanazt a terméket készítse el. A kiscsoportok térben különüljenek el egymástól, még véletlen se lássák meg egymás produktumát. 15p tervezés, 5p megbeszélés a csapatok között, 10 perc munka, 5 perc megbeszélés, 10 perc munka, 5 perc megbeszélés, 10 perc munka, 5 perc megbeszélés, 10 perc befejezés (igény szerint lehet csoportra szabni, kevesebb/több időt adni 1-1 részre, vagy kihagyni 1-1 részt, a lényeg hogy kiscsoportos munkával induljon és azzal záruljon a folyamat). A megbeszélés részben minden csapatból egy ember megy a megbeszélésre és ők egy 4. helyen találkoznak lehetőleg, fontos hogy csak közöttük mehet a kommunikáció, a többiek ezt ne hallják. A megbeszélésekre csak saját magukat lehet vinni, sem eszközök, sem mobiltelefonos kép nem megengedett, csak pusztán a kommunikáció. **Eszköz:** színes lap, ragasztó, szívószál, olló, kislabdák, vonalzó **Reflexiós kérdések:** Érzések? Hogy ment? Elégedettek vagytok? Mi ment jól, mit lehetett volna másként? Hogy sikerültek a megbeszélések? “Miért?” kérdések! Lehet véleményvonalat használni. Térjünk ki a kommunikációra (csoporton belül, megbeszélő körökben), az együttműködésre a kiscsoportban és a csoportok között, a win-win szemléletre.

45 perc interaktív előadás (35-36. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A Közterem program hasznosítása	Használja az oktatói jó gyakorlat handoutot és a teljes Közterem ppt-t. Érdemes kérdés-válaszra építeni az előadást, alkalmazhat kiscsoportos tevékenységet is arra vonatkozóan, hogyan tudják az előbb megismert Közterem programot alkalmazni a munkájuk során a gyerekekkel, vagy akár a munkatársaikkal. Milyen előnyei, hátrányai vannak egy ilyen programnak egy speciális szektorban? Mi kell ahhoz, hogy megvalósítható legyen? Milyen gátjai vannak?

30 perc ebédszünet

4.2. Társasjáték-pedagógia

30 perc interaktív előadás (37-48. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A társasjáték-pedagógia alapelvei	A társasjáték-pedagógia diák. Szakirodalom: Jesztl J. - Lencse Máté (2018): *Társasjáték-pedagógia.* Demokratikus Ifjúságért Alapítvány, Budapest. 29-31. p.

15 perc interaktív előadás (39. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A társasjátékok fejlesztő hatása	Interaktív előadás a „*Nincs kegyelem/Micsoda pech*” c. társasjátékban rejlő fejlesztési lehetőségekről Miket fejleszt a társasjáték? Flipchart jegyzet. PPT Szakirodalom: Jesztl J. - Lencse Máté (2018): *Társasjáték-pedagógia.* Demokratikus Ifjúságért Alapítvány, Budapest. 33-35. p.

45 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Nincs kegyelem / Micsoda pech	Szabálymagyarázat (10 perc) Játék: Nincs kegyelem/Micsoda pech (35 perc) A játékszabály: https://www.youtube.com/watch?v=yoVrIMjHHy0 A játék bármilyen készlettel játszható: 3-35-ig kellenek számozott kártyalapok és játékosonként 11 zseton (kavics, kupak, gyufaszál, bármi). A játékot 3-5 fős csoportokban lehet játszani. A játék Nincs kegyelem és Micsoda Pech címen is kapható Magyarországon.

10 perc szünet

45 perc interaktív előadás (40-42. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Szempontok társasjátékos projektekhez	PPT Szakirodalom: Jesztl J. - Lencse Máté (2018): *Társasjáték-pedagógia.* Demokratikus Ifjúságért Alapítvány, Budapest. 43-63 p.

60 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Esélykiegyenlítés játék Szabadon választva a „*Jól játszani - 7 táblás játék*” című könyvből	Javasolt játékok: Katicatülekedés, Mocsárjárás, Vízililiomok Szakirodalom: Jesztl J. - Lencse Máté (2019): *Jól játszani - 7 táblás játék.* Pagony Kiadó, Budapest. Szabálymagyarázó videók: https://www.youtube.com/watch?v=RndlscTKsQI&t=35s https://www.youtube.com/watch?v=dJu3vin_59M&t=633s https://www.youtube.com/watch?v=l4dfHBK9GRg&t=5s A játékok - ahogy az absztrakt játékok nagy része - házilag elkészíthető, egyszerűen megrajzolható, bármilyen jelölővel játszható. Ez egyébként egy fontos üzenet is, hiszen a gyakorlat során sincs mindig anyagi lehetőség a játékokat eredeti formájukban beszerezni.

15 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Zárás Reflexió a képzésre	Ügyeljen arra, hogy mindenki megszólaljon, és mindenkinek azonos idő álljon rendelkezésére a véleményalkotáshoz! A képzés ismeretanyagának összefoglalása. A csoporttagok egyesével befejezik az alábbi befejezetlen mondatot: „A továbbképzésen azt tanultam…; azt sajátítottam el…”.

Forgatókönyv

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
ELSŐ TOVÁBBKÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	*Gyakorlat* Bemutatkozás, a továbbképzés indítása		2-6. dia
		1. Egyén és csoport kapcsolata		7-17. dia
	20	*Interaktív előadás* **Egyén és csoport kapcsolata**		
	30	*Gyakorlat* **Életút térkép**		
	10	*SZÜNET*		
	30	*Gyakorlat* **Páros önéletrajz**		
	30	*Gyakorlat* **Elvarázsolt csoport**		
	25	*Interaktív előadás* **Hogyan fejleszthető az érzelmi intelligencia, közösségépítő, terápiás lehetőségek**		
	30	*EBÉDSZÜNET*		
Délután		**2. Ön- és társismeret**		18-22. dia
	20	*Gyakorlat* **ID kártya**	1. Handout	
	25	*Gyakorlat* **Nevem visszafelé**		
	20	*Gyakorlat* **Vakművészet**		
	20	*Gyakorlat* **Győzd meg a másikat!**		
	20	*Gyakorlat* **Dominó**		
	10	*SZÜNET*		
	30	*Gyakorlat* **Pöttymatrica**		
	20	*Gyakorlat* **Karmester**		
	10	*Gyakorlat* **Kapus**		
	25	*Interaktív előadás* **Hogyan segítheti a gyermekvédelem a szakellátott önismereti fejlődését**		
	20	*Interaktív előadás* **Jó gyakorlatok bemutatása**		
	15	*Gyakorlat* **Zárás**		

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
MÁSODIK TOVÁBBKÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	20	*Gyakorlat* A nap indítása, hangolódás		
	3. Együttműködés és versengés a csoportban; Konfliktuskezelés-vita			23-28. dia
	30	*Gyakorlat* **Hurkapálcás gyakorlat**		
	30	*Gyakorlat* **Pohárpiramis**		
	35	*Gyakorlat* **Tojásejtés**		
	10	*SZÜNET*		
	35	*Gyakorlat* **Gyertyafújás**		
	35	*Gyakorlat* **Add tovább a kört**		
	40	*Gyakorlat* **Kislabda dobálás**		
	30	*EBÉDSZÜNET*		
Délután	30	*Gyakorlat* **Eredményes együttműködés**		
	45	*Gyakorlat* **Felhőkarcoló**		
	45	*Gyakorlat* **Konfliktusok a csoportban**		
	10	*SZÜNET*		
	45	*Gyakorlat* **XY, avagy nyerj amennyit tudsz**	2. Handout	
	45	*Interaktív előadás* **Reflexió**		
	15	*Gyakorlat* **Zárás**		

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
HARMADIK TOVÁBBKÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	15	*Gyakorlat* A nap indítása, hangolódás		
		4. Jó gyakorlatok bemutatása **4.1. Közterem program**		29-42. dia
	45	*Interaktív előadás* **A Közterem program bemutatása**		
	45	*Gyakorlat* **Ha a csoport jármű lenne**		
	30	*Gyakorlat* **Sablonmentes gondolkodás**	3. Handout	
	10	*SZÜNET*		
	60	*Gyakorlat* **Gyártsuk le ugyanazt a terméket**		
	45	*Interaktív előadás* **A Közterem program hasznosítása**		
	30	*EBÉDSZÜNET*		
Délután		**4.2. Társasjáték-pedagógia**		
	30	*Interaktív előadás* **A társasjáték-pedagógia alapelvei**		
	15	*Interaktív előadás* **A társasjáték fejlesztő hatása**		
	45	*Gyakorlat* **Nincs kegyelem/ Micsoda pech**		
	10	*SZÜNET*		
	45	*Interaktív előadás* **Szempontok a társasjátékos projekthez**		
	60	*Gyakorlat* **Esélykiegyenlítés játék**		
	15	*Gyakorlat* **Zárás**		